

F4012 - Fyzika, filozofie a myšlení 2

Zápočtová esej

Petr Šafařík*
PřF MU

27. dubna 2007

Pár slov úvodem

Příběh — člověk z toho mnohdy pochopí víc, než kdybych se mu závěry pokusil podávat již hotové. A má i větší radost, když si řekne: "hle, jak zajímavá myšlenka a jak chytře schovaná v jinotaj, leč já ji našel." Nechávám na každém jednom z Vás, vážený čtenáři, aby si z tohoto krátkého příběhu vzal, co uzná za vhodné. Ať je to (snad) příjemná chvíle při čtení, nebo i nějaký hlubší poznatek, kterým snad laskavého čtenáře obohatím.

Autor

*<mailto:petos@monoceros.muni.cz>

Jabloň

Stalo se to dávno. Jmenoval se Jan a po svém otci byl sadařem. Zdědil starý dům s velkou zahradou plnou ovocných stromů, keříčků a květin. Pečoval o otcovo dílo tak, jak jeho otec pečoval o dílo svého otce. Jejich zahrada bývala chloubou kraje a mnozí sadaři ze sousedství chodili obdivovat požehnanou práci.

Jan miloval stromy, keře a květiny. Když byl mladý pomáhal svému otci a všechno se pečlivě učil. Brzy však jeho otec odešel z tohoto světa. Jan byl připravený jeho práci převzít. A tak se stalo. Dál se staral o stromy a květiny, zaléval, hnojl, na jaře stříhal, v době plodů podkládal obsypané větve a s podzimem česal zlatá jablka.

Jan byl velmi hrdý na svou práci. Žil sám a spokojeně až do chvíle, kdy na toulkách krajem našel pod bleskem vyvrácenou jabloní malý semenáček jabluňky. Opatrně jej tehdy vyrýpl z kypré země a přenesl do své zahrady. Našel pro něj krásné a slunečné místo hned před oknem a tam jej přesadil.

Roky běžely. Jan se dále staral o svou zahradu, ale nejvíc péče věnoval malé jabloňce. Také s ní začal trávit všechny svůj volný čas. Častokrát s ní dlouze rozprávěl a zdálo se mu, že čím dál tím statnější stromek mu rozumí, natáčí k němu lístky a směje se, když se smál i Jan. Jabloňka pod jeho péčí rostla jako z vody a nejen do výšky, ale i do krásy. Jen velmi opatrně ji zjara Jan zastříhával větvičky, často ji zaléval a hnojl a na zimu ji obkládal kmen teplými balíky slámy.

Tak se stalo, že jabloňku brzo začali obdivovat sadaři, kteří stále chodili do Janovi zahrady pro rady nebo jen tak pro radost. Často říkali, že Janova jabloňka je nejhezčí jabloň na světě a že on je výtečný zahradník. To se Janovi líbilo. Nejhezčí strom v jeho zahradě a on skvělý zahradník! Lichotilo mu, když slyšel podobná slova. "Ano, jsem!" říkával si často sám pro sebe. "A vypěstuji jabloňku ještě hezčí a větší! Až do nebe! To mě a mou práci budou teprve všichni obdivovat!" A jak řekl, tak i udělal. Začal se o jabloň ještě víc starat, ale už ne proto, že ji měl rád, ale proto aby si ho všichni ještě více vážili. Zalíval a hnojl ji několikrát denně, na jaře ji ořezával mnoho větví, tak aby rostla do výšky a nesla málo plodů, které potom trhal nezralé, aby netížily větve a ty aby se mohly vzpínat k nebi. O zbytek zahrady se Jan přestal starat úplně. Keře a stromy, které sadil jeho otec a děd rostly jeden přes druhý a zakrátko tvořily neprostupný porost. Jan se dále staral o svou jabloň. Jednoho dne zjistil, že jak ji často zaléval, chytil jeden kořen hnilobu, která začala prostupovat po kmeni vzhůru. Už dávno se jabloňka nesmála s větrem v koruně, ani neobracela své listy k Janovi. Už dávno s ní Jan nepromluvil nebo neposeděl

v jejím stínu. A hniloba pokračovala výš a výš. Jabloni ztmavly listy a zešedlo dřevo. Jan zakrýval hnilobu balíky slámy, aby jeho obdivovatelé, kterých stále ubývalo, neviděli, že jabloňka je nemocná. Nakonec přestali ostatní chodit úplně. Jabloň už byla vysoká a její prohnílý kmen ji neudržel zpříma. Nakláněla se tak, že hrozilo, že každým okamžikem spadne.

A tehdy se stal první zázrak. To ráno se Jan probudil, otevřel okno, aby se podíval jak vysoká jeho jabloň už je, ale co uviděl mu vyrazilo dech. Jabloň zmizela. Byla pryč. Zahrada byla prázdná a na místě kde stávala jeho jabloň rostla tráva.

Jan byl velmi smutný. Už nikdy nikdo nepřijde obdivovat jeho strom ani jeho sadařské umění. Už nikdy nikdo nebude říkat kvůli jeho stromu, že Jan je výborný zahradník. Jan se začal zavírat do svého domku a nevycházal ven. Zanedbaná zahrada, která by tak potřebovala jeho kdysi léčivou ruku, dál chřadla. Uplynulo několik let. Jan se celou tu dobu zlobil na jabloň, že ho opustila. Že zmizela beze slova, bez jediného zašeptání větví. Tehdy si Jan uvědomil, jak je sám a poprvé vyšel z domu. Znovu se začal starat o zahradu, ale jen tak jak musel. Zahrada stále chřadla, protože se všem stromům nedostávalo tolik péče co dříve. Jan přestal chodit i do kraje, kde se dříve tak rád toulal. Až jednou... Vracel se ze vsi přes les a hnala se bouřka. Brzy nebylo vidět na krok a tak se Jan schoulil pod strom na stráni a usnul. V noci se blýskalo, hřmělo a z nebe padaly proudy vody. Ráno se Jan celý promočený probudil. Bylo nové jitro a slunce právě šplhalo na oblohu. První sluneční paprsek zazářil na mokrých lístcích stromu, pod který se Jan schoval. A tehdy ji poznal. Stála tam. Jeho jabloňka. Tak krásná v raním slunci. Větvě ji rostly divoce a nesly malá nazlátlá jablíčka. Po hnilobě ani vidu jen kmen nesl nepatrnou, už zacelenou jizvu. Jan stál nad tím zázrakem a nevěřil vlastním očím. Je to ona. Cítil jak mu do srdce proudí život a radost. Zase budou spolu a teď se o ni bude starat, jak nikdy dřív a bude ji hlídat, aby zase nezmizela. Honem utíkal domů.

Když se vrátil zpět, držel v ruce rýč. Chtěl ji vykopat a přesadit zpět na svou zahradu. Právě když se snažil zarýt poprvé do měkké hlíny stalo se něco, čemu by nikdy nevěřil. Stal se druhý zázrak. Jabloň promluvila. "Stůj! Už nikdy mě nemůžeš odsud vyrýt a přenést si mě do své zahrady. Už nikdy nemůžeš způsobit, že budu churavět a nebudu svobodná. Patřím teď lesu a této stráni, rannímu slunci a podzimnímu vánku. Už nikdy nebudu patřit tobě nebo někomu jinému," řekla jabloň.

Jan odhodil rýč, zakryl si uši a utíkal domů. Znovu se zavřel do svého domu. Taková zrada! Tak se o jabloň staral, tolik času jí věnoval! A teď? Takový nevděk! Už ji nikdy nechci vidět!

Uplynulo několik dalších let. Janova zahrada úplně zpustla a zarostla

šípkovými růžemi. Větve starých jabloní polámaly podzimní větry a jarní snůh. Místo květin rostly bodláky. I dům zpustl. Už nikdo neznal sadaře Jana a jeho zahradu. . .

Starý muž dovyprávěl. Jeho zarostená vrásčitá tvář byla plná smutku. Bylo mi ho líto. Když ale vzhlédl k obloze v jeho očích svítilo slunce. Na rtech se mu objevil úsměv. Vzhlédl jsem, abych viděl, kam se dívají jeho oči. Nad námi se rozprostírala stará jabloň. Jako by se smála sluncem, které zářilo přes její listy. Starý muž si začal pobrukovat nějakou melodii a vítr zaševlel v koruně stromu. Jako by mu strom odpovídal. Potom muž vstal, pohladil kmen s podivnou, takřka nepatrnou jizvou, stoupl si na špičky a pomalu sundal uschlou větvičku, která se zaklínila mezi spodními větvemi. Hleděl na strom svými hlubokými očima s obrovskou něhou. Znovu pohladil kmen a s nějakým starým nápěvem na rtech odcházel soumrakem. Strom mu zamával větrem rozhoupanými větvemi. A to byl třetí zázrak.